

Dane finansowe > Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2014 > Dodatkowe informacje i objaśnienia

> 13. Rzeczowe aktywa trwałe

13. Rzeczowe aktywa trwałe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem, zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			
Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	44.769	182.681	134.677
Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	522.350	681.596	713.178
Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	600.390	879.500	351.610
Razem	1.167.509	1.743.777	1.199.465
Rzeczowe aktywa trwałe rafineryjne i pozostałe			
Grunty	475.666	456.390	428.922
Budynki, budowle	3.151.731	3.241.992	3.304.305
Urządzenia techniczne i maszyny	3.851.578	4.000.393	4.090.413
Środki transportu, pozostałe	569.425	309.646	341.284
Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	269.745	256.875	280.211
Razem	8.318.145	8.265.296	8.445.135
Razem	9.485.654	10.009.073	9.644.600

13.1 Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną oraz zagospodarowaniem i wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

w tysiącach złotych	Nota	Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem
		Polska	Litwa	Razem	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		224.532	617	225.149	196.741	1.572.207	1.768.948	527.959	563.107	112.881	1.203.947	3.198.044
Zakup		70.756	10.061	80.817	209.388	349	209.737	5.751	6.385	14.902	27.038	317.592
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	7	7	-	(71.001)	(71.001)	-	(27.286)	3.473	(23.813)	(94.807)
Utworzenie aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalni ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1.4	-	-	-	642	-	642	-	-	1.074	1.074	1.716
Szacunek kosztów likwidacji kopalni ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1.4	-	-	-	-	27.743	27.743	(36.396)	33.455	(844)	(3.785)	23.958
Przeklasyfikowanie aktywów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego na aktywa produkcyjne (1)		(176.425) ⁽²⁾	(10.685) ⁽³⁾	(187.110)	176.425 ⁽²⁾	-	176.425	-	-	10.685 ⁽³⁾	10.685	-
Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji		(33.097) ⁽⁴⁾	-	(33.097)	-	-	-	-	-	(5.772) ⁽⁵⁾	(5.772)	(38.869)
Sprzedaż		-	-	-	-	(2.504)	(2.504)	-	-	(75)	(75)	(2.579)
Pozostałe		6.164	-	6.164	(5.150)	8.291	3.141	(195)	7.190	(219)	6.776	16.081
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014		91.930	-	91.930	578.046	1.535.085	2.113.131	497.119	582.851	136.105	1.216.075	3.421.136
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		-	-	-	52.007	-	52.007	284.532	-	33.532	318.064	370.071
Amortyzacja		-	-	-	3.579	-	3.579	28.505	210.962	16.208	255.675	259.254

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	-	-	-	(11.221)	1.210	(10.011)	(10.011)
Sprzedaż	-	-	-	-	-	-	-	-	(75)	(75)	(75)
Pozostałe	-	-	-	110	-	110	(684)	-	(2)	(686)	(576)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014	-	-	-	55.696	-	55.696	312.353	199.741	50.873	562.967	618.663
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	42.468	-	42.468	-	1.035.345	1.035.345	-	-	6.383	6.383	1.084.196
Utworzenie	31.853	-	31.853	-	578.447	578.447	-	45.854	2.708	48.562	658.862
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	(76.203)	(76.203)	-	(2.439)	224	(2.215)	(78.418)
Wykorzystanie/Rozwiązanie	(27.160)	-	(27.160)	-	(2.504)	(2.504)	-	-	(12)	(12)	(29.676)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	47.161	-	47.161	-	1.535.085	1.535.085	-	43.415	9.303	52.718	1.634.964
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	44.769	-	44.769	522.350	-	522.350	184.766	339.695	75.929	600.390	1.167.509

(1) Aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych dla których potwierdzono techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania.

(2) Złoże B-8.

(3) Złoże Ablinga i odwiert na strukturze Zvaginai.

(4) Likwidacja odwiertu B-28 oraz nakładów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów obszaru Sambia W.

(5) Likwidacja odwiertu na strukturze Zvaginai.

w tysiącach złotych	Nota	Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem
		Polska	Litwa	Razem	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		198.975	-	198.975	171.141	1.768.634	1.939.775	530.870	-	86.589	617.459	2.756.209
Zakup		75.838	627	76.465	26.956	11.530	38.486	13.408	6.804	25.000	45.212	160.163
Nabycie aktywów Heimdal (1)		-	-	-	-	-	-	-	336.769	-	336.769	336.769
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	(10)	(10)	-	(190.679)	(190.679)	-	(46.175)	865	(45.310)	(235.999)
Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1.4	-	-	-	(1.356)	11.995	10.639	(48)	265.709	717	266.378	277.017
Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k. (2)		(48.287)	-	(48.287)	-	-	-	-	-	-	-	(48.287)
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży (3)		-	-	-	-	(29.273)	(29.273)	-	-	-	-	(29.273)
Sprzedaż		-	-	-	-	-	-	(214)	-	-	(214)	(214)
Likwidacja		-	-	-	-	-	-	(19)	-	(27)	(46)	(46)
Pozostałe		(1.994)	-	(1.994)	-	-	-	(16.038)	-	(263)	(16.301)	(18.295)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		224.532	617	225.149	196.741	1.572.207	1.768.948	527.959	563.107	112.881	1.203.947	3.198.044
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		-	-	-	47.323	-	47.323	241.677	-	17.880	259.557	306.880
Amortyzacja		-	-	-	4.684	-	4.684	43.009	-	15.774	58.783	63.467
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	-	-	-	-	(15)	(15)	(15)
Sprzedaż		-	-	-	-	-	-	(139)	-	-	(139)	(139)
Likwidacja		-	-	-	-	-	-	(15)	-	-	(15)	(15)
Pozostałe		-	-	-	-	-	-	-	-	(107)	(107)	(107)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		-	-	-	52.007	-	52.007	284.532	-	33.532	318.064	370.071
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		64.298	-	64.298	-	1.179.274	1.179.274	-	-	6.292	6.292	1.249.864
Utworzenie		26.842	-	26.842	-	1.794	1.794	-	-	-	-	28.636
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	(125.868)	(125.868)	-	-	91	91	(125.777)
Wykorzystanie/Rozwiązanie		(48.672)	-	(48.672)	-	-	-	-	-	-	-	(48.672)
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży (3)		-	-	-	-	(19.855)	(19.855)	-	-	-	-	(19.855)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013		42.468	-	42.468	-	1.035.345	1.035.345	-	-	6.383	6.383	1.084.196

Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	182.064	617	182.681	144.734	536.862	681.596	243.427	563.107	72.966	879.500	1.743.777
---	----------------	------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	---------------	----------------	------------------

(1) Nabycie pakietu aktywów Heimdal w Norwegii (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

(2) Wspólne przedsięwzięcie prowadzone wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. nad zagospodarowaniem złóż gazowych B-4 i B-6, patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013.

(3) Aktywa związane ze złożem YME.

13.1.1 Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych Grupy w 2014 roku wyniosły 80.817 tys. zł (w roku 2013: 76.465 tys. zł). Wartość przepływów pieniężnych z tego tytułu stanowiła kwotę 74.822 tys. zł (w roku 2013: 75.318 tys. zł), natomiast pozostała do rozliczenia kwota zobowiązań inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 8.110 tys. zł (31 grudnia 2013: 2.115 tys. zł).

Grupa zalicza rzeczowe aktywa trwałe do aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych do czasu, gdy uzyska pewność technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobywania odkrytych zasobów.

Polska

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego obejmowały głównie nakłady poniesione na złoża B-21, B-23, B-27 oraz B-28 na obszarze Morza Bałtyckiego.

Ponadto Grupa posiada udziały we wspólnym przedsięwzięciu prowadzonym w formie spółki celowej Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k. („Baltic Gas”, patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013), będącej wspólnym przedsięwzięciem prowadzonym ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w ramach dalszego prowadzenia działań na strukturach gazokondensatowych B-4 i B-6 na Morzu Bałtyckim.

W 2014 roku Grupa poniosła nakłady na złoża B-21, B-27 oraz B-28 w kwocie 70.756 tys. zł. Nakłady w roku 2013 w kwocie 75.838 tys. zł dotyczyły głównie złóż B-8 i B-28.

W 2014 roku, w związku z bardzo niskim wolumenem potencjalnych zasobów wydobywalnych, Grupa podjęła decyzję o dokonaniu odpisu aktualizującego nakłady poniesione w 2014 roku na odwiert B-27 w wysokości 29.914 tys. zł (patrz **nota 9.4**) oraz na nakłady poniesione na strukturę i odwiert B-28 w wysokości 1.939 tys. zł (patrz **nota 9.4**). Łączna kwota dokonanych odpisów wyniosła 31.853 tys. zł (patrz **nota 9.4**).

Grupa zdecydowała także o całkowitej likwidacji odwiertu na złożu B-28. Spisując zaniechane inwestycje Grupa wykorzystwała wcześniej dokonane odpisy w kwocie 27.160 tys. zł, przez co zdarzenie nie miało wpływu na skonsolidowany wynik za rok 2014.

Ponadto w związku z zaniechaniem inwestycji i wygaśnięciem górniczego prawa użytkowania dla obszaru Sambia W, na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała spisania nakładów na poszukiwania i ocenę zasobów węglowodorów tego obszaru w kwocie 5.937 tys. zł (patrz **nota 9.4**).

W 2013 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A., w związku z brakiem przemysłowego przepływu węglowodorów, podjęła decyzję o dokonaniu odpisu z tytułu utraty wartości nakładów poniesionych na strukturę i odwiert na złożu B-28 w kwocie 26.842 tys. zł (patrz **nota 9.3**).

W związku z podjęciem w 2013 roku decyzji o kontynuowaniu działań na złożach B-4 i B-6, LOTOS Petrobaltic S.A. odwróciła w pierwszym półroczu 2013 roku odpis w kwocie 48.273 tys. zł (patrz **nota 9.3**) z tytułu utraty wartości aktywów związanych z tymi złożami i wniosła je aportem do spółki celowej Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k, będącej wspólnym przedsięwzięciem prowadzonym wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w ramach dalszego zagospodarowania złóż B-4 i B-6 (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013). Nakłady na poszukiwania złóż gazowych w obszarach B-4 i B-6 ponoszone w ubiegłych latach przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. w całości były objęte odpisami z tytułu utraty wartości.

Litwa

W 2014 roku w ramach litewskich rzeczowych aktywów trwałych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego Grupa poniosła nakłady w kwocie 10.061 tys. zł, które dotyczyły złoża Ablinga i odwiertu na strukturze Zvaginai (w roku 2013: 627 tys. zł).

13.1.2 Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Polska

Złoże B-8

Nakłady na zagospodarowanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego Grupy obejmują nakłady ponoszone na znajdujące się na Morzu Bałtyckim, położone około 70 km na północ od Jastarni (w pobliżu złoża B-3) złożo B-8.

W związku z podjęciem przez Grupę decyzji o realizacji zagospodarowania złoża B-8 w formule finansowania projektu (ang. project finance), w grudniu 2013 roku utworzona została w strukturach Grupy odrębna spółka celowa - B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC spółka komandytowo-akcyjna („Spółka Celowa B8”). Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. wniosła w 2014 roku do Spółki Celowej B8 prawo użytkowania górniczego, prawo do korzystania z informacji geologicznej oraz rzeczowy majątek trwały związany z realizacją projektu, w tym platformę wiertniczą „Petrobaltic”. Spółka Celowa B8 przeprowadzi dalsze prace związane z zagospodarowaniem złoża, w tym przygotowanie infrastruktury podwodnej i inne zadania związane z przygotowaniem złoża do eksploatacji. W sierpniu 2014 roku Spółka Celowa B8, Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Pekao S.A. zawarły umowy na finansowanie projektu B-8 w formie programu

emisji obligacji (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 oraz nota 27 do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 3 i 9 miesięcy zakończony 30 września 2014 roku). Na dzień 31 grudnia 2014 roku finansowanie nie zostało jeszcze uruchomione (patrz **nota 27.3**).

W 2014 roku nakłady Grupy na zagospodarowanie B-8 wyniosły 209.388 tys. zł i dotyczyły głównie wykonania odwiertów wydobywczych i zawadniających oraz przebudowy platformy „Petrobaltic”. W roku 2013 poniesione nakłady związane były z przebudową platformy oraz infrastrukturą rurociągową przesyłowych w łącznej kwocie 26.956 tys. zł.

Norwegia

Złoże YME

Grupa posiada 20% udział w dwóch koncesjach obejmujących złożo YME, położone 120 km na południowy zachód od wybrzeża Norwegii (Egersund), w południowej części Morza Północnego, z którego Grupa nie rozpoczęła dotąd produkcji wobec wad technicznych platformy wydobywczej MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem złoża YME obejmują nakłady spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS („LOTOS E&P Norge AS”, GK LOTOS Petrobaltic S.A.) na zakup udziałów w koncesjach wydobywczych oraz nakłady na zagospodarowanie złoża w kwocie 1.551 mln zł (3.275 mln NOK).

W pierwszym półroczu 2014 roku oraz w poprzednich latach w związku ze znaczącymi opóźnieniami w realizacji projektu YME, przekroczeniem zakładanych nakładów inwestycyjnych i wadliwością platformy MOPU przeznaczonej do eksploatacji złoża, Grupa dokonywała testów na utratę wartości aktywów YME skutkujących odpisami aktualizującymi z tego tytułu. Szczegółowe informacje na temat dokonanych w poprzednich latach testów oraz wynikających z nich odpisów wartości aktywów projektu YME przedstawiane były w sprawozdaniach finansowych Grupy za rok 2013 (patrz nota 13) i 2012 (patrz nota 13).

Jak przedstawiono w **nocie 35.1** niniejszego sprawozdania finansowego, w marcu 2013 roku operator złoża YME - spółka Talisman Energy Norge AS („Talisman”, „Operator”) i dostawca platformy MOPU przeznaczonej do eksploatacji złoża YME - spółka Single Buoy Moorings Inc. („SBM”) ogłosiły informację o zawarciu porozumienia w sprawie usunięcia wadliwej i ewakuowanej od połowy lipca 2012 roku platformy ze złoża YME oraz zakończenia obowiązywania wszystkich dotychczas zawartych pomiędzy stronami umów i porozumień w związku z realizacją tego projektu.

W związku z przedłużającym się wyborem koncepcji zagospodarowania złoża oraz brakiem decyzji partnerów konsorcjum YME co do nowego wariantu planu zagospodarowania złoża YME, Grupa postanowiła dokonać ponownej analizy realizowalności aktywów YME i w konsekwencji kolejnej aktualizacji wartości księgowej tej inwestycji, tym razem do wartości zerowej. W analizie uwzględniono następujące fakty:

- trwającą niepewność i ryzyka wynikające z przedłużającego się wyboru koncepcji zagospodarowania złoża YME (tzw. „PDO”, ang. Plans for Development and Operation), dotychczas przewidzianego w harmonogramie koncesji na koniec I kwartału 2014 roku,
- brak decyzji co do scenariusza zagospodarowania złoża YME,
- brak zatwierdzonej wersji budżetu na dalsze zagospodarowanie złoża YME,
- opóźnienie szacowanego terminu rozpoczęcia wydobycia z tego złoża.

W związku z powyższymi argumentami, w dniu 30 czerwca 2014 roku dokonano odpisania całości nakładów inwestycyjnych związanych z projektem YME. Oznacza to, że zaprezentowana w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość odpisów aktualizujących, z uwzględnieniem efektu różnic kursowych, wynosi 1.551 mln zł (3.275 mln NOK). Wartość odpisów aktualizujących dotyczących nakładów inwestycyjnych związanych z projektem YME uwzględnia zarazem objęcie odpisem aktualizującym przyrostu wartości aktywa likwidacyjnego w związku ze wskazaną przez Operatora zaktualizowaną wartością szacunku kosztów likwidacji infrastruktury wydobywczej na złożo YME, skutkującą jednoczesnym zwiększeniem wartości aktywa likwidacyjnego i odpisem w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów w kwocie 28 mln zł (55 mln NOK). W związku z powyższym strata operacyjna z tytułu odpisów wartości aktywów YME, z uwzględnieniem aktualizacji szacunków rezerwy likwidacyjnej wykazana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów za rok 2014 wyniosła 578 mln zł (1.157 mln NOK), natomiast wpływ na wynik finansowy netto, po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego, wyniósł 196 mln zł (392 mln NOK).

Ujęty w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpis aktualizacyjny projektu YME pozostaje bez wpływu na realizowalność pozostałych aktywów LOTOS E&P Norge AS związanych z innymi licencjami produkcyjnymi i poszukiwawczymi.

Ze względu na charakter obowiązującej umowy Joint Operating Agreement pomiędzy partnerami projektu YME oraz gwarancjami wystawionymi przez LOTOS Petrobaltic S.A. dla rządu norweskiego za działania spółki LOTOS E&P Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobycia na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, dokonany odpis aktualizujący nie wyklucza ponoszenia dalszych nakładów inwestycyjnych na złożo YME oraz konieczności aktualizacji wartości oczekiwanych kosztów związanych z likwidacją, w szczególności po dokonaniu wyboru koncepcji zagospodarowania złoża YME lub podjęciu decyzji co do likwidacji złoża YME i uzyskaniu stosownych akceptacji przez władze norweskie zrewidowanego PDO lub decyzji o likwidacji.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku brak jest jednomyślnej decyzji członków konsorcjum YME co do wyboru scenariusza dalszych działań dotyczących złoża YME. Zgodnie z decyzją większościowych przedstawicieli konsorcjum obecnie w trakcie opracowywania jest plan całkowitej likwidacji infrastruktury złoża YME, który ma być podstawą do dalszych decyzji dotyczących projektu YME. Wstępnie zakłada się, iż zakończenie procesu likwidacji YME nastąpi do 2019.

W ocenie LOTOS E&P Norge AS, wartość wykazanej w niniejszym sprawozdaniu finansowym rezerwy na likwidację infrastruktury związanej ze złożem YME (patrz **nota 30.1**), odzwierciedla niezbędny poziom zaangażowania LOTOS E&P Norge AS w fazie ewentualnej realizacji scenariusza wcześniejszej pełnej likwidacji infrastruktury do 2019 roku. Jest to konsekwencja realizowanej aktualnie fazy opracowywania planu likwidacji infrastruktury związanej ze złożem YME, przyjętej przez Konsorcjum głosami większości konsorcjantów i odzwierciedlonej w zatwierdzonym na 2015 rok budżecie projektu, uwzględniając jednocześnie obniżenie szacunku kosztów likwidacji w latach 2016-2019, w związku z rynkowym obniżeniem poziomu kosztów usług serwisowych dla tego typu prac w Norwegii na skutek spadków rynkowych cen węgłowodorów. Jednocześnie spółka LOTOS E&P Norge AS prowadzi szereg działań ukierunkowanych na odejście od koncepcji likwidacji w tym przyspieszonym scenariuszu i ponowne zagospodarowanie złoża w oparciu o wykorzystanie platformy wydobywczej operującej na innym złożo.

Ponadto kontynuowane są prace związane z usunięciem wadliwej platformy ze złoża YME, na które partnerzy pozyskali środki finansowe w ramach ww. porozumienia zawartego z SBM. Planowany termin dokonania operacji usunięcia platformy MOPU nie uległ zmianie (lipiec 2015 roku), natomiast poziom spodziewanych, w większości już zakontraktowanych kosztów tej operacji został właściwie odzwierciedlony w niniejszym sprawozdaniu finansowym poprzez zaktualizowanie stosownych rezerw według aktualnej najlepszej wiedzy Zarządu Spółki na dzień sporządzenia sprawozdania (patrz nota 30.1).

Ze względu na dokonane odpisy aktualizujące wartość nakładów inwestycyjnych na złożo YME oraz poniesione straty i uzyskane z tego tytułu korzyści podatkowe możliwe do rozliczenia w przyszłości, na dzień 31 grudnia 2014 roku, Grupa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Łączna kwota aktywa podatkowego związanego z działalnością Grupy w Norwegii wyniosła na dzień 31 grudnia 2014 roku 1.307 mln zł (2.759 mln NOK). Biorąc pod uwagę norweskie przepisy podatkowe, które nie ograniczają czasowo realizacji uzyskanych wcześniej korzyści podatkowych możliwych do rozliczenia w przyszłości, a także fakt nabycia w dniu 30 grudnia 2013 roku udziałów w aktywach Heimdal, w tym udziałów w złożach produkcyjnych, z których Grupa osiąga przychody, Zarząd uważa, iż rozpoznane na dzień 31 grudnia 2014 roku aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest w pełni realizowalne w wartości wykazanej w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Efekt odpisów z tytułu utraty wartości aktywów YME dokonanych w 2014 roku zaprezentowano w nocie 10.3.1.

13.1.3 Rzeczowe aktywa trwale związane z wydobywaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Polska

Morska kopalnia ropy naftowej i gazu ziemnego na złożo B-3

Rzeczowe aktywa trwale związane z wydobywaniem ropy naftowej i gazu ziemnego w Polsce obejmują aktywa morskiej kopalni na złożo B-3, zlokalizowanym w obszarze Morza Bałtyckiego, około 70 km na północ od przylądka Rozewie.

Należąca do spółki LOTOS Petrobaltic S.A. infrastruktura produkcyjna na tym złożo obejmuje platformę wydobywczą „Baltic Beta” oraz bezzałogową platformę głowicową „PG-1”, a także podwodne instalacje węzłów B3-6 i B3-9. Urządzenia te obsługują łącznie kilkanaście otworów eksploatacyjnych i zatłaczających oraz instalacje separujące.

Wydobywana ze złoża ropa naftowa (tzw. ropa Rozewie) przesyłana jest rurociągami podmorskimi na tankowiec lub transportowiec i w całości sprzedawana do Spółki. Wydobywany wraz z ropą gaz ziemny transportowany jest rurociągiem do należącej do spółki Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.) elektrociepłowni lądowej we Władysławowie.

W 2014 roku nakłady na morską kopalnię ropy na złożo B-3 wyniosły 5.751 tys. zł i związane były głównie z remontami klasowymi platform „PG-1” oraz „Baltic Beta”. Poniesione w 2013 roku przez Grupę nakłady na rzeczowe aktywa trwale związane z wydobywaniem ropy naftowej i gazu ziemnego w kwocie 13.408 tys. zł dotyczyły głównie remontu klasowej platformy „Baltic Beta”. Ponadto Grupa dokonała w 2013 roku korekty nakładów poniesionych na prace związane z odkopaniem nóg tej platformy w kwocie 16.038 tys. zł wobec sporu z wykonawcą tych prac, spółką AGR Subsea Ltd („AGR, patrz nota 35.1) i wycofaniem ujętego w poprzednich okresach sprawozdawczych zobowiązania z tego tytułu, z uwagi na znikome ryzyko negatywnego rozstrzygnięcia sporu na drodze sądowej.

Norwegia

Morska kopalnia gazu ziemnego i kondensatu Heimdal

Złoża Skirne/Byggve, Atla i Vale

Działalność wydobywcza w Norwegii prowadzona jest przez spółkę LOTOS Production and Exploration Norge (LOTOS E&P Norge AS, GK LOTOS Petrobaltic S.A.) w obszarze Norweskiego Szelfu Kontynentalnego.

Kluczowe aktywa wydobywcze Grupy zlokalizowane na tym obszarze obejmują udziały w złożach gazokondensatowych: Skirne/Byggve (30%), Alta (20%) oraz Vale (25,75%) nabyte wraz z udziałem w centrum przetwarzania oraz transportu gazu i kondensatu Heimdal, tzw. hub (5%) w grudniu 2013 roku w pakiecie aktywów obejmującym łącznie udziały w 14 licencjach w centralnej części Morza Północnego (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Całość wydobytego przez Grupę gazu ziemnego i kondensatu z ww. złóż sprzedawana jest poza Grupę za pośrednictwem systemów rurociągów do różnych punktów odbioru w Wielkiej Brytanii i Europie kontynentalnej.

Infrastruktura produkcyjna morskiej kopalni Heimdal obejmuje stacjonarną platformę eksploatacyjną Heimdal wraz z infrastrukturą towarzyszącą (centrum przetwarzania oraz transportu gazu i kondensatu Heimdal - tzw. hub) oraz zagłowiczone podwodnie otwory produkcyjne.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości ww. aktywów i ustaliła ich wartość odzyskiwalną na poziomie wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych dla poszczególnych złóż.

Główne założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych rzeczowych aktywów trwałych były następujące:

- okres prognozy przepływów pieniężnych odpowiada okresowi planowanej eksploatacji,
- stopa dyskonta odpowiada średnioważonemu kosztowi kapitału i skalkulowana została na poziomie 7,5% po uwzględnieniu opodatkowania krańcową stopą opodatkowania 78% (obowiązującą w Norwegii),
- wolumeny produkcji i sprzedaży, poziom nakładów inwestycyjnych, poziom kosztów operacyjnych oraz kosztów likwidacji złoża zgodnie z prognozami operatorów danego złoża,

Na potrzeby szacunków przyjęto następujące założenia cenowe:

- dla ropy naftowej w USD/bbl (za baryłkę ropy):

- na lata 2015 – 2018 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi dostępnymi rynkowych scenariuszy,
- od roku 2019 ceny ropy naftowej przyjęto przy założeniu braku zmienności notowań w długim okresie kontynuując poziom zbliżony z rokiem 2018 skorygowany o indeks inflacji;

- dla gazu ziemnego w p/th (pence/thermal units):

- na lata 2015 – 2020 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi dostępnych rynkowych scenariuszy, a od roku 2021 przy założeniu braku zmienności notowań w długim okresie kontynuując poziom zbliżony z rokiem 2020 skorygowany o indeks inflacji.

W związku z dużą zmiennością rynku, w szczególności cen ropy naftowej i gazu ziemnego, istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń i zmiany te mogą spowodować konieczność aktualizacji wartości bilansowej aktywów LOTOS E&P Norge. W celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki testów przeprowadzono analizę wrażliwości przy następujących założeniach: cena ropy naftowej i gazu ziemnego +/- 15%, wolumen produkcji +/- 15%, kurs USD/NOK +/- 15%.

W wyniku przeprowadzonych testów dokonano odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych związanych z wydobyciem węglowodorów: Heimdal, Vale, Skirne, Atla w łącznej wysokości 45.854 tys. zł (91.690 tys. NOK), patrz **nota 9.4**.

Ponadto w wyniku opisanych wyżej testów dokonano odpisu aktualizującego wartość niematerialnych aktywów trwałych pakietu Heimdal, związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów węglowodorów złoża Rind w kwocie 13.823 tys. zł (27.640 tys. NOK), patrz **nota 15.1.1** oraz **nota 9.4**.

Litwa

Łądowe kopalnie ropy naftowej

Działalność wydobywcza na Litwie prowadzona jest przez GK AB LOTOS Geonafta w skład, której wchodzi spółki: AB LOTOS Geonafta, UAB Genciu Nafta, UAB Manifoldas. Grupa posiada także udziały we wspólnym przedsięwzięciu prowadzonym w formie spółki UAB Minijos Nafta.

Rzeczowe aktywa trwałe związane z działalnością wydobywczą na Litwie obejmują lądowe zakłady wydobywcze należące do spółek GK AB LOTOS Geonafta, na które składają się elementy infrastruktury wydobywczej powierzchniowej i wglębnej, obejmującej między innymi: otwory wydobywcze, pompy, rurociągi i zbiorniki na przechowywanie ropy naftowej i wody złożowej oraz z systemu separacji gazu ziemnego. Odwiertny produkcyjne wyposażone są w pompy napowierzchniowe i pompy wglębne. Transport w obrębie zakładu górniczego odbywa się poprzez system rurociągów do centrum magazynującego, skąd wydobyta ropa naftowa transportowana jest drogą lądową do terminalu morskiego w Lipawie na Łotwie, a następnie tankowcem do Gdańska, skąd sprzedawana jest Spółce.

W 2014 roku Grupa poniosła nakłady na rzeczowe aktywa trwałe związane z infrastrukturą wydobywczą na złożach litewskich w kwocie 14.902 tys. zł (12.282 tys. LTL), natomiast w roku 2013 było to 25.000 tys. zł (20.499 tys. LTL).

W wyniku przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2014 roku testu na utratę wartości lądowych kopalń ropy naftowej na Litwie, Grupa dokonała odpisu z tytułu utraty wartości infrastruktury wydobywczej związanej ze złożem Ablinga w kwocie 2.708 tys. zł (2.232 tys. LTL), patrz **nota 9.4**. Metoda i założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwalnej tych aktywów były zbliżone z tymi, które zastosowano do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych na dzień 31 grudnia 2014 roku litewskich koncesji wydobywczych, jak opisano w **notcie 15.1.2**.

Ponadto w 2014 roku Grupa dokonała likwidacji nakładów na rzeczowe aktywa trwałe związane z odwiertem na strukturze Zvaginai w kwocie 5.772 tys. zł (4.757 tys. LTL), patrz **nota 9.4**.

13.1.4 Aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	24.573	132.125	134.134
Aktywa związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	178.162	288.746	53.571
Razem	202.735	420.871	187.705

Grupa w ramach aktywów produkcyjnych związanych z wydobyciem i zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego wykazuje aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego amortyzowanych metodą naturalną. Aktywa te ujmowane są równoległe z tworzeniem i aktualizacją rezerw na likwidację kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego.

w tysiącach złotych	Nota	Aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Aktywa związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				
		Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		27.929	108.194	136.123	108.954	245.671	2.224	356.849	492.972
<i>Utworzenie</i>	13.1; 30.1	642	-	642	-	-	1.074	1.074	1.716
<i>Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego</i>	13.1; 30.1	-	27.743	27.743	(36.396)	33.455	(844)	(3.785)	23.958
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>		-	(6.238)	(6.238)	-	(12.592)	62	(12.530)	(18.768)
<i>Pozostałe</i>		-	-	-	-	-	(218)	(218)	(218)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014		28.571	129.699	158.270	72.558	266.534	2.298	341.390	499.660
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		3.998	-	3.998	67.378	-	725	68.103	72.101
<i>Amortyzacja</i>		-	-	-	4.839	95.129	194	100.162	100.162
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>		-	-	-	-	(5.060)	23	(5.037)	(5.037)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014		3.998	-	3.998	72.217	90.069	942	163.228	167.226

Odписy aktualizujące z tytułu utraty wartości

1 stycznia 2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utworzenie	-	136.985	136.985	-	-	-	-	-	136.985
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(7.286)	(7.286)	-	-	-	-	-	(7.286)
Wykorzystanie/Rozwiązanie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	-	129.699	129.699	-	-	-	-	-	129.699
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	24.573	-	24.573	341	176.465	1.356	178.162	202.735	

w tysiącach złotych	Aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Aktywa związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem	
	Nota	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa		
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		29.285	108.847	138.132	109.002	-	1.789	110.791	248.923
Nabycie aktywów Heimdal	13.1; 30.1	-	-	-	-	265.709	-	265.709	265.709
Szacunek kosztów likwidacji kopalni ropy naftowej i gazu ziemnego	13.1; 30.1	(1.356)	11.995	10.639	(48)	-	717	669	11.308
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	(12.648)	(12.648)	-	(20.038)	20	(20.018)	(32.666)
Pozostałe		-	-	-	-	-	(302)	(302)	(302)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		27.929	108.194	136.123	108.954	245.671	2.224	356.849	492.972
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		3.998	-	3.998	56.491	-	729	57.220	61.218
Amortyzacja		-	-	-	10.887	-	-	10.887	10.887
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	-	27	27	27
Pozostałe		-	-	-	-	-	(31)	(31)	(31)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		3.998	-	3.998	67.378	-	725	68.103	72.101
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013		-	-	-	-	-	-	-	-
Utworzenie		-	-	-	-	-	-	-	-
Wykorzystanie/Rozwiązanie		-	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013		-	-	-	-	-	-	-	-
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013		23.931	108.194	132.125	41.576	245.671	1.499	288.746	420.871

13.2 Rzeczowe aktywa trwałe rafinerijne i pozostałe

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	472.934	4.392.014	5.532.666	699.067	279.532	11.376.213
Zakup	-	47	1.202	20.029	600.442	621.720
Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	23.039	107.813	101.346	323.335	(577.323)	(21.790)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	2.803	2.803
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	50	1.131	21.010	(255)	21.936
Szacunek kosztów demontażu, rekultywacji terenu i usunięcia zanieczyszczeń ⁽¹⁾	-	(762)	-	-	-	(762)
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży ⁽²⁾	(764)	(6.771)	(6.010)	(27.639)	-	(41.184)
Sprzedaż	(1.881)	(1.362)	(12.890)	(2.279)	(4.050)	(22.462)
Likwidacja	-	(1.782)	(11.985)	(6.964)	-	(20.731)
Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji	-	-	-	-	(255)	(255)
Pozostałe	167	(590)	1.878	(6.495)	(8.515)	(13.555)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014	493.495	4.488.657	5.607.338	1.020.064	292.379	11.901.933

Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	15.499	1.134.001	1.531.793	387.626	-	3.068.919
<i>Amortyzacja</i>	1.530	171.185	243.783	76.004	-	492.502
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	-	8	810	16.515	-	17.333
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	(24)	(2.601)	(4.278)	(23.614)	-	(30.517)
<i>Sprzedaż</i>	(121)	(583)	(12.541)	(2.077)	-	(15.322)
<i>Likwidacja</i>	-	(1.630)	(10.529)	(6.471)	-	(18.630)
<i>Pozostałe</i>	(122)	(920)	1.246	(305)	-	(101)
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014	16.762	1.299.460	1.750.284	447.678	-	3.514.184
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	1.045	16.021	480	1.795	22.657	41.998
<i>Utworzenie</i>	150	24.918	6.014	1.565	5	32.652
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Wykorzystanie/Rozwiązanie</i>	(13)	(1.968)	(1.015)	(36)	(28)	(3.060)
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	(115)	(1.505)	(3)	(363)	-	(1.986)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	1.067	37.466	5.476	2.961	22.634	69.604
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	475.666	3.151.731	3.851.578	569.425	269.745	8.318.145

(1) Szacunek kosztów na rekultywację terenu i usunięcie zanieczyszczeń oraz demontażu rurociągu podwodnego eksploatowanego przez spółkę zależną Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.).

(2) Oddziały w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, stanowiące wyodrębnione, zorganizowane części przedsiębiorstwa w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, patrz nota 17 <<http://raportroczny.lotostank.pl/pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe-za-rok-2014/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/17.-aktywa-trwale-lub-grupy-do-zbycia-przeznaczone-do-sprzedazy>> .

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwale w toku budowy	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	443.869	4.290.909	5.399.440	847.128	303.570	11.284.916
<i>Zakup</i>	1.234	9.020	6.694	16.057	365.958	398.963
<i>Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy</i>	29.692	125.822	157.536	56.605	(385.129)	(15.474)
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	-	27	(397)	(3.821)	(267)	(4.458)
<i>Koszty finansowania zewnętrznego</i>	-	-	-	-	1.842	1.842
<i>Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.⁽¹⁾</i>	-	-	-	-	(2.363)	(2.363)
<i>Sprzedaż</i>	(952)	(3.449)	(6.715)	(2.430)	(33)	(13.579)
<i>Likwidacja</i>	-	(5.968)	(12.998)	(186.257)	(37)	(205.260)
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	(923)	(23.556)	(21.676)	(1.717)	-	(47.872)
<i>Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji</i>	-	-	-	-	(1.828)	(1.828)
<i>Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)⁽³⁾</i>	-	(3.987)	(1.944)	(8.026)	(5)	(13.962)
<i>Pozostałe</i>	14	3.196	12.726	(18.472)	(2.176)	(4.712)
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	472.934	4.392.014	5.532.666	699.067	279.532	11.376.213

Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	14.006	962.379	1.291.954	504.598	-	2.772.937
<i>Amortyzacja</i>	<i>1.492</i>	<i>180.153</i>	<i>262.510</i>	<i>73.921</i>	<i>-</i>	<i>518.076</i>
<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych</i>	<i>-</i>	<i>1</i>	<i>(135)</i>	<i>(2.970)</i>	<i>-</i>	<i>(3.104)</i>
<i>Sprzedaż</i>	<i>(4)</i>	<i>(1.070)</i>	<i>(5.069)</i>	<i>(2.075)</i>	<i>-</i>	<i>(8.218)</i>
<i>Likwidacja</i>	<i>-</i>	<i>(3.546)</i>	<i>(11.570)</i>	<i>(185.946)</i>	<i>-</i>	<i>(201.062)</i>
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	<i>(70)</i>	<i>(3.734)</i>	<i>(4.806)</i>	<i>(960)</i>	<i>-</i>	<i>(9.570)</i>
<i>Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)⁽³⁾</i>	<i>-</i>	<i>(831)</i>	<i>(694)</i>	<i>(241)</i>	<i>-</i>	<i>(1.766)</i>
<i>Pozostałe</i>	<i>75</i>	<i>649</i>	<i>(397)</i>	<i>1.299</i>	<i>-</i>	<i>1.626</i>
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	15.499	1.134.001	1.531.793	387.626	-	3.068.919
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	941	24.225	17.073	1.246	23.359	66.844
<i>Utworzenie</i>	<i>952</i>	<i>13.866</i>	<i>2.058</i>	<i>593</i>	<i>30</i>	<i>17.499</i>
<i>Wykorzystanie/Rozwiązanie</i>	<i>(179)</i>	<i>(6.849)</i>	<i>(5.040)</i>	<i>(91)</i>	<i>(732)</i>	<i>(12.891)</i>
<i>Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży⁽²⁾</i>	<i>(669)</i>	<i>(15.221)</i>	<i>(13.611)</i>	<i>(201)</i>	<i>-</i>	<i>(29.702)</i>
<i>Pozostałe</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>248</i>	<i>-</i>	<i>248</i>
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1.045	16.021	480	1.795	22.657	41.998
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013	456.390	3.241.992	4.000.393	309.646	256.875	8.265.296

(1) Wspólne przedsięwzięcie prowadzone wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o nad zagospodarowaniem złóż gazowych B-4 i B-6, patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013.

(2) W tym aktywa związane z zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych, które zostały sprzedane przez spółkę LOTOS Asphalt Sp. z o.o. w 2013 roku.

(3) Sprzedaż udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. (obecnie LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.) na rzecz podmiotu zewnętrznego (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013). Obecnie umowa joint venture Grupy LOTOS S.A. z BP Europe SE na prowadzenie działalności w zakresie dostaw paliwa lotniczego w ramach spółki LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.

Rzeczowe aktywa trwałe rafinerijne i pozostałe obejmują głównie składniki majątkowe Grupy związane z jej działalnością produkcyjną i handlową oraz pomocniczą. Należą do nich przede wszystkim sieć stacji paliw, tabor kolejowy, bazy magazynowe, obiekty oraz infrastruktura Rafinerii, na których między innymi znajdują się zakłady, instalacje produkcyjne, rurociągi oraz budynki administracyjno-biurowe. W grupie tej prezentowane są także pozostałe aktywa segmentu wydobywczego, w tym statki oraz wielozadaniowa mobilna platforma wiertnicza.

W 2014 roku Grupa ponosiła nakłady inwestycyjne na rzeczowe aktywa trwałe rafinerijne i pozostałe w kwocie 621.720 tys. zł. Nakłady związane były głównie z rozbudową bazy paliw w Poznaniu, budową instalacji Węzła Odzysku Wodoru (WOW) oraz rozbudową sieci stacji paliw. W 2013 roku nakłady inwestycyjne w kwocie 398.963 tys. zł przeznaczono głównie na rozbudowę sieci stacji paliw oraz prace modernizacyjne realizowane podczas Postoju Remontowego w II kwartale 2013 roku. Ponoszone przez Grupę nakłady związane są z realizacją „Programu Efektywność i Rozwój 2013 – 2015”.

Odpisy z tytułu utraty wartości rafinerijnych i pozostałych rzeczowych aktywów trwałych

W 2014 roku Grupa dokonała aktualizacji wartości rafinerijnych i pozostałych rzeczowych aktywów trwałych. Odpisy z tytułu utraty wartości wynosiły ogółem 32.652 tys. zł (w roku 2013: 17.499 tys. zł), natomiast odwrócenie odpisów 421 tys. zł (w roku 2013: 10.056 tys. zł). W 2014 roku odpisy i odwrócenie odpisów zostały ujęte w pozycji *Pozostałe koszty operacyjne* (patrz nota 9.4), natomiast w 2013 roku w pozycji *Pozostałe przychody operacyjne* (patrz nota 9.3).

W 2014 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. dokonała odpisu z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących stacji paliw w kwocie 15.765 tys. zł, patrz nota 9.4 (w roku 2013: 11.912 tys. zł, patrz nota 9.3). Wartość odzyskiwalną aktywów trwałych sieci stacji paliw ustalono w oparciu o wartości użytkowe pojedynczych stacji stosując metodę zdyskontowanych przepływów finansowych. Wyliczenie dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych zostało dokonane na podstawie prognoz przepływów pieniężnych na okres 5 lat, przygotowanych w oparciu o projekcje budżetowe na rok 2015 (w roku 2013: na rok 2014) oraz plan wpływów i wypływów środków pieniężnych w latach następnych w oparciu o strategię rozwoju do roku 2018. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej ze wzrostem. Zastosowano ekstrapolację dotyczącą przepływów pieniężnych wykraczających poza okres 5 lat przy użyciu stałej stopy wzrostu w wysokości 1% (w roku 2013: 1,84%) w oparciu o ilościową prognozę dynamiki wzrostu konsumpcji paliw w Polsce w latach 2013 – 2021. Średni ważony koszt kapitału WACC netto według struktury finansowania dla spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. przyjęto na poziomie 6,13% (w roku 2013: 7,16%). Indywidualnie wyliczone dla każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne zdyskontowane

przepływy zostały ubruttowane.

Obliczenie wartości użytkowej ośrodków generujących środki pieniężne jest najbardziej wrażliwe na następujące zmienne:

- marża brutto, która bazuje na średnich wartościach marż jednostkowych w okresie poprzedzającym okres budżetowy (przyjęto średni spadek marży w stosunku do roku poprzedzającego o 8%),
- stopy dyskontowe, które odzwierciedlają ryzyka typowe dla ośrodka generującego przepływy pieniężne (przyjęto medianę kwotowań 5 letnich obligacji w PLN z listopada 2014 roku),
- wolumeny bazujące na dynamice wzrostu konsumpcji paliw (założono wzrost o 4%),
- udział w rynku w okresie budżetowym (przyjęto stabilny udział w rynku),
- stopa wzrostu zastosowana do szacowania przepływów pieniężnych poza okres budżetowy, która bazuje na ilościowej prognozie dynamiki konsumpcji paliw w Polsce w latach 2013 – 2021 opartej na raportach GUS, NBP i JBC w przypadku benzyn i na konsensusie prognoz rynkowych PKB.

W przypadku oszacowania wartości użytkowej stacji paliw Zarząd jest przekonany, że żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia określonego powyżej nie spowoduje, iż wartość bilansowa znacząco przekroczy ich wartość odzyskiwalną.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. dokonała testu na utratę wartości aktywów dotyczących zakładów w Jaśle i Czechowicach. W wyniku testu spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. dokonała odpisu z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących zakładu w Jaśle w kwocie 15.893 tys. zł (patrz nota 9.4). Podstawą dokonania odpisu jest założenie restrukturyzacji działalności asfaltowej po uruchomieniu Projektu EFRA, w tym zawieszenie funkcjonowania infrastruktury produkcyjnej Jasła i Czechowic, przy jednoczesnym utrzymaniu produkcji gotowości produkcyjnej w Gdańsku. Test na utratę wartości przeprowadzono metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Analizie poddane zostały planowane przepływy w latach 2015 – 2017. Test przeprowadzono przy założeniach wzrostu wolumenu sprzedaży w latach 2016 - 2017 w związku wykorzystywaniem środków na rozbudowę infrastruktury drogowej z nowego budżetu UE do 2020 roku (o około 27% w roku 2016 w porównaniu z rokiem 2015 oraz o dalsze 9% w roku 2017 w porównaniu do roku 2016). Zakładany wzrost sprzedaży w roku 2016 wynika z nowej perspektywy budżetowej UE i harmonogramu zadań inwestycyjnych PBDK 2014 – 2020, gdzie przewiduje się znaczne nakłady na infrastrukturę drogową. Spółka uwzględniła negatywny wpływ technologii cementowej na dynamikę sprzedaży, jednak ze względu na zaawansowany proces technologiczny budowania dróg z tego materiału kumulacja robót betonowych powinna nastąpić po 2018 roku. W latach 2016 - 2017 założono utrzymanie marżowości na poziomie zbliżonym do budżetowanej na 2015 rok, średni ważony koszt kapitału WACC netto przyjęto na poziomie 9%, założono stały poziom kosztów stałych oraz stały poziom jednostkowych kosztów sprzedaży (w których skład wchodzi głównie transport), wyliczenia przeprowadzono w cenach stałych (eliminacja inflacji zarówno z przychodów/kosztów oraz stopy dyskontowej).

W 2013 roku w związku ze sprzedażą aktywów związanych z Zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych spółka LOTOS Asphalt Sp. z o.o. odwróciła odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów w kwocie 8.000 tys. zł (patrz nota 9.3).

13.3 Pozostałe informacje dotyczące rzeczowych aktywów trwałych

w tysiącach złotych	Rzeczowe aktywa trwale użytkowane na podstawie leasingu finansowego	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wartość księgowa brutto	198.557	198.737
Skumulowane umorzenie	47.328	47.379
Wartość księgowa netto	151.229	151.358

Grupa na podstawie umów leasingu finansowego użytkuje głównie aktywa związane z taborom kolejowym (segment produkcji i handlu).

W poniższej tabeli przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację rzeczowych aktywów trwałych:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Koszt własny sprzedaży	654.683	490.215
Koszty sprzedaży	63.030	58.575
Koszty ogólnego zarządu	17.128	21.450
Zmiana stanu produktów oraz korekta kosztu własnego	16.915	11.303
Razem	751.756	581.543

W roku 2014 Grupa aktywowała w wartości rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy kwotę 2.803 tys. zł kosztów finansowych (w roku 2013: 1.842 tys. zł), patrz nota 13.2. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość aktywowanych kosztów finansowania w ramach rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 5.719 tys. zł (31 grudnia 2013: 43.009 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy dotyczące nakładów na rzeczowe aktywa trwale wynosiły 808.860 tys. zł i dotyczyły głównie przebudowy platformy wiertniczej na wydobywczą w spółce LOTOS Petrobaltic S.A., projektu instalacji opóźnionego koksowania (tzw. Projekt EFRA), rozbudowy Rafinerii o instalację Węzła Odzysku Wodoru (WOW) oraz rozbudowy sieci stacji paliw.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy dotyczące nakładów na rzeczowe aktywa trwale wynosiły 582.966 tys. zł i dotyczyły głównie nabycia nowej platformy wiertniczej przez spółkę SPV Baltic Sp. z o.o.,

przebudowy platformy wiertniczej na wydobywczą w spółce LOTOS Petrobaltic S.A., projektu instalacji opóźnionego koksowania (tzw. Projekt EFRA) oraz rozbudowy bazy paliw w Poznaniu.

Przyszłe zobowiązania umowne Grupy wynikają z realizacji „Programu Efektywność i Rozwój 2013 – 2015”.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość rzeczowych aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy wynosiła 7.038.347 tys. zł (31 grudnia 2013: 7.877.463 tys. zł).

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część